

Aluehallintovirasto

Suomen puolesta – yhdessä ja lähellä

Askeleet valoisaan tulevaisuuteen

Suomen puolesta, yhdessä ja lähellä	3
Laki on kaikille sama	4
Laajalla rintamalla hyvinvointia ja elinvoimaa	5
Alueellinen yhteistyö luo turvallisuutta	6
Monialaista valtion aluehallintoa tarvitaan enemmän kuin koskaan	7

Aluehallintovirasto teki loistavaa työtä korona-aikana erilaisten vaikeidenkin hallinnollisten päätösten osalta. Kansalaiset olivat osasta vahvasti eri mieltä, mutta aluehallintovirasto kantoi hienosti tämän vastuun ja kritiikin tehden oikeasuhtaisia alueiden terveysturvallisuutta palvelevia päätöksiä. Suurin vahvuus on aluetuntemus. Virasto tuntee hyvin alueen ominaispiirteet ja tarpeet, mitkä tulevat huomioiduksi palveluiden järjestämisessä. Myös valmiusharjoitukset räätälöidään juuri alueen tarpeita ja riskejä vastaaviksi.

Mirva Ojala, erityisasiantuntija, Turvallisuuskomitea

Suomen puolesta, yhdessä ja lähellä

Hyvinvointimme kivijalkoja ovat demokratia, osaaminen ja yrittäjyys sekä paikalliset verkostot. Näiden perusasioiden ympärille on rakentunut myös Suomen menestys. Jotta menestymme jatkossakin, on alueellista yhteistyötä kehitettävä ja aluetuntemus päätöksenteossa turvattava. Ihmisten pitää pystyä luottamaan siihen, että valtionhallinnon tarjoama apu ja tuki on saatavissa lähellä ja kaikissa olosuhteissa.

Hyvä lukija,

yhteiskuntaamme haastavat tekijät ovat monimutkaistuneet ja niihin vastataksemme tarvitsemme monialaista aluehallintoa enemmän kuin koskaan. Sota, ilmastonmuutos, luontokato, pandemiat, eläintaudit, julkisen talouden kestävyysvaje ja henkilöstöpula horjuttavat tulevaisuudenuskoamme. Myös julkista hallintoa kohtaan on odotuksia ja muutospaineita. Niihin on vastattava, toimintaa ja erityisesti sen vaikuttavuutta arvioiden ja kehittäen.

Tällä hetkellä Suomen ja suomalaisten kyky toimia erilaisissa kriiseissä on hyvä. Olemme onnistuneet koronapandemian ja tarttuvien eläintautien torjunnassa sekä Ukrainan auttamisessa sodan aikana. Varautumisemme korkea taso on tunnustettu myös kansainvälisesti ja Suomi mainitaan usein varautumisen mallimaana. Tästä voimme olla syystäkin ylpeitä. Varautumiskyvykkyytämme on vaalittava ja vahvistettava myös jatkossa.

Varautumisessa tarvitsemme pitkäjänteistä ja sujuvaa yhteistoimintaa viranomaisten, yritysten ja kansalaisyhteiskunnan välillä. Suomen eri alueiden ominaispiirteet tuntevilla aluehallintovirastoilla on tässä merkittävä rooli.

Valtion aluehallinnossa päätökset tehdään lähellä ihmistä alueelliset olosuhteet tuntien. Alue- ja paikallistason yhteistyöllä rakennetaan myös uskoa tulevaisuuteen. Kokoamalla valtion aluehallinnon voimavaroja yhteen voidaan vastata julkisen talouden haasteisiin sekä parantaa tuottavuutta ja tehokkuutta.

Kestävä tulevaisuus syntyy toiminnasta ja yhdessä tehden – ihmisten kanssa.

Aluehallintoviraston suurin vahvuus on se, että avi näkyy, pysyy ja vaikuttaa alueella. En osaa sanoa toista viranomaistahoa tai toimijaa, joka pystyisi korvaamaan avin vaikuttavuutta ainakaan tässä omassa maakunnassamme.

Paula Aikio-Tallgren, toimitusjohtaja, Savon Yrittäjät

Alueellisuus

Asiakaslähtöisyys

Asiantuntijuus

Monialaisuus

Yhdenvertaisuus

Yhteistyö

Laki on kaikille sama

Suomessa on vahva demokratian ja osallistavan lainvalmistelun perinne. Ministeriöt vastaavat lainsäädäntövalmistelusta, mutta lainsäädännön toimeenpano tehdään usein alueilla, lähellä ihmistä. Onnistuminen vaatii alueellisten erityispiirteiden tuntemusta, sillä olosuhteet vaihtelevat maamme eri osissa.

Viranomaistoiminta perustuu lakiin. Asiantunte-
muksesta ja hallinnon riippumattomuudesta ei
tingitä missään tilanteessa. Jokaisen on pystyttävä
kokemaan, että laki on aina kaikille sama. Vain
näin taataan viime kädessä yhteiskuntarauha
ja tasa-arvo.

Viime aikoina on ilmennyt huolestuttavia tietoja
kansalaisten luottamuksen vähenemisestä.
OECD:n vuonna 2021 tekemän tutkimuksen
mukaan Suomessa kansalaisista vain 66 % luottaa
valtionhallintoon. Tutkimuksesta ilmenee, että
luottamuksessa on merkittäviä alueellisia ja väestö-
ryhmien välisiä eroja. Erityisen huolestuttavaa on,
jos eriytymiskehitys syvenee. Se saattaa heikentää

**Aluehallinnon yhtenä tarkoituksena on
tuoda hallintoa lähemmäksi ihmisiä ja
paikallisia olosuhteita. Onnistuneella
avien toiminnalla palvelut koko Suomen
alueella ovat yhdenmukaisia, turvallisia
ja sovittujen normien mukaisia.**

Mika Suomalainen, Vieremän kunnanjohtaja

demokratiaa, yhteenkuuluvuutta ja Suomen kykyä
selviytyä tulevaisuuden haasteista.

Luottamusta ja avoimuutta on vahvistettava.
Siinä valtion monialaisella aluehallinnolla on
korvaamaton rooli. Olemme lähellä ihmistä.
Eri toimijoiden yhteistoiminnassa tilannetieto
kohtaa ja kasvollinen vastuu korostuu. Alue-
hallintovirastojen kesken varmistamme, että
ratkaisumme nojautuvat yhtenäiseen lain
tulkintaan koko Suomessa.

**Avilla on merkittävä määritelty
rooli arjen demokratian ja
kohtaamisten edistäjänä, eikä se ole
– kuten helposti tulee vaikutelma –
pelkästään lupaviranomainen.**

Veera Heinonen, Sitran demokratia ja
osallisuus -teeman johtaja

Edistämme tasa-arvoa,
yhdenvertaisuutta ja luottamusta:

annamme juridista neuvontaa ja ohjausta

varmistamme lainmukaista toimintaa
ja lain toimeenpanon riippumattomuutta

valvomme lain toteutumista

ratkaisemme kanteluita ja oikaisuvaatimuksia

Laajalla rintamalla hyvinvointia ja elinvoimaa

Toimivien ja saavutettavien julkisten peruspalveluiden lisäksi keskeistä on turvata vakaa toimintaympäristö. Hyvinvointi ja elinvoima rakennetaan yhdessä siellä, missä ihmiset ja yritykset ovat.

Suomi on maailman onnellisin maa. Meidän on ponnisteltava sen puolesta, että näin on jatkossakin.

Suomessa julkisella hallinnolla on vahva rooli siinä, että meillä on toimivat peruspalvelut, tervettä taloudellista kilpailua, kansalaisten taloudellinen turvallisuus toteutuu ja elinkeinonharjoittajilla on tasapuoliset toimintaedellytykset.

Teemme aluehallintovirastoissa hyvinvoinnin, yhdenvertaisuuden ja elinvoiman turvaamiseksi

monialaista ja poikkihallinnollista työtä. Mukana ovat kunnat, hyvinvointialueet, elinkeinoelämä, kolmas sektori ja muu valtion aluehallinto. Toimijoiden välinen yhteydenpito sekä oikean ja ajantasaisen tiedon välittäminen ovat työssämme ydinkysymyksiä. Olemme kansalaisten, kuluttajien ja yrittäjien tukena. Varmistamme, että peruspalvelut ovat lain vaatimalla tasolla, turvallisia ja kaikkien saatavilla. Koronapandemian ja tarttuvien eläintautien torjunta ovat osoittaneet, että perustan luomisessa olemme onnistuneet.

Aluehallintovirasto ylläpitää tärkeää laaja-alaista verkostoa, jossa pidetään yllä turvallisuuskuvaa, joka korostui korona-aikana. Tuolloin alueellamme oli todella laaja kattaus viranomaisia ja meitä muita toimijoita, jotka kävivät hyvin laajasti läpi tilannekuvaa. Elinkeinoelämän näkövinkkelistä oli tärkeää välittää ajantasaista tietoa molempiin suuntiin.

Jari Tuovinen, Oulun kauppakamarin toimitusjohtaja

Yhteistyö on tärkeää ja se vaatii alueellista läsnäoloa. Se ei voi olla pelkkää Teamsissa istumista. Ei riitä, että viranomainen on yksi toimija pääkaupunkiseudulla. Tämä johtaisi liian reaktiiviseen toimintaan, tuki ja apu jäisivät pois.

Marina Kinnunen, Pohjanmaan hyvinvointialueen johtaja

Turvaamme hyvinvointia, terveyttä ja elinvoimaa:

tuemme laadukkaiden ja lainmukaisten peruspalveluiden järjestämistä

käsitlemme kymmeniä eri lupia ja kirjaamme palveluntuottajia rekistereihin

valvomme elinkeinonharjoittajien toimintaa ja keskinäistä kilpailua

valvomme, että työnantajat noudattavat lakeja

myönnämme valtionavustuksia ja rahoitusta useilla toimialoilla

edistämme hiilineutraalisuutta ja vihreää siirtymää sekä ympäristöä suojelevia ratkaisuja

Alueellinen yhteistyö luo turvallisuutta

Suomen turvallisuustilanne keskusteluttaa. Maailma muuttui helmikuussa 2022 kenties enemmän kuin edelleenkaan osaamme arvioida. Tuhoava sota palasi Eurooppaan ja sodan uhka tuli elämäämme tavalla, jonka olimme jo ajatelleet mahdottomaksi.

Kriisinhallinta ei kulje siiloissa eikä noudata organisaatiorajoja. Kriiseistä selvittää yhteisvoimin. Onnistuminen vaatii toimivia rakenteita, selkeitä vastuita, koordinaatiota eri toimijoiden kesken ja yhdessä harjoittelua. Ennalta ehkäisevä työ on välttämätöntä. Valtion aluehallinnolla on tässä työssä pitkät juuret ja toimivat käytänteet. Niitä ei kannata korvata uusilla rakenteilla ilman huolellista arviointia.

Vallitseva ja todennäköisesti pitkään jatkuva epävakaa turvallisuustilanne ja Nato-jäsenyys edellyttävät valmiuden, varautumisen ja huoltovarmuustoiminnan vahvaa edistämistä ja konkreettista tason nostoa. Tämä tarkoittaa muun muassa kokonaisturvallisuutta edistävien toimien ja tarpeiden uudelleen arviointia.

Valtion aluehallinnon koordinoima poikkihallinnollinen ja moniammatillinen tuki häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseksi on luonut vakaan pohjan kokonaisturvallisuudelle ja kriisinkestävyydelle. Aluehallintovirastojen toteuttamien alueellisten maanpuolustuskurssien, valmiusharjoitusten ja valmiustoimikuntatyön myötä alueille on muodostunut toimivia monialaisia kumppanuuksia. Siviilivalmius on korkeatasoista.

Kumppanuus puolustusvoimien kanssa on tiivistä ja monipuolistuu entisestään. Tällaista ruohonjuuritason varautumistoimintaa ei voida koordinoida ja kehittää ilman alueellista toimivaltaa, läsnäoloa ja tuntemusta.

Puolustusvoimilla on oma selkeästi määritelty sektorinsa, mutta aluehallintovirasto katsoo yhteiskuntaa laajemmin. Avit ovat suuri voimavara, joka kannattelee yhteiskunnan resilienssiä toisaalta toimijoiden verkoston ylläpitäjänä ja toisaalta konkreettisesti järjestämisen kautta. Jos valtion aluehallinnossa aluehallintovirastot jotenkin poistuisivat niin kuka ihme tätä varautumista ylläpitäisi?

Eversti Rainer Kuosmanen, Panssariprikaatin komentaja

Vahvistamme kokonaisturvallisuutta:

tuemme häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumista

valvomme pelastustoimen palvelutasoa

kokoamme monialaista tilannekuvaa päätöksenteon tueksi

kehitämme ympäristövahinkojen torjuntaa

järjestämme alueelliset maanpuolustuskurssit ja eri toimialojen valmiusharjoitukset

hoidamme metsäpalojen lentotähystystoimintaa

ylläpidämme valmiustoimikuntatyötä

edistämme eläintautien torjuntaa ja eläinten hyvinvointia

vakiinnutamme valmius- ja turvallisuusfoorumien toimintaa

torjumme harmaata taloutta

edistämme väestönsuojelu- ja siviilivalmiuksia

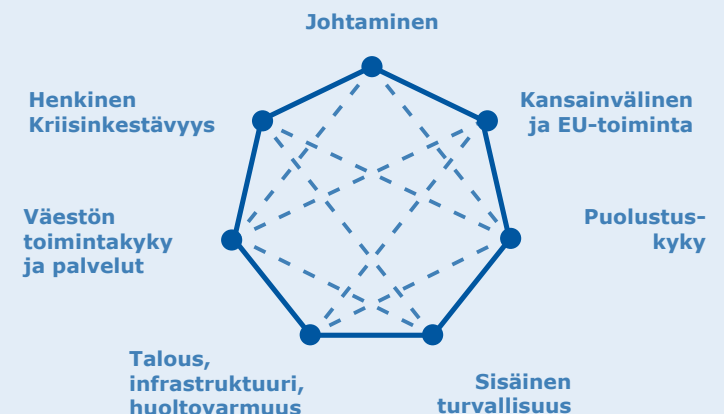
estämme rahanpesua ja terrorismia

hoidamme huoltovarmuus- ja päivittäistavarahuoltotehtäviä

varmistamme elinympäristön terveellisyyttä ja elintarviketurvallisuutta

ohjaamme ja valvomme potilas-, asiakas- ja työturvallisuutta

tuemme koulujen ja päiväkotien varautumista ja turvallisuutta

Monialaista valtion aluehallintoa tarvitaan enemmän kuin koskaan

Valtion aluehallinto koostuu kuudesta aluehallintovirastosta, viidestätoista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta sekä Ahvenanmaan valtionvirastosta. Aluehallintovirastoissa me edistämme perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista, peruspalvelujen saatavuutta, ympäristönsuojelua, ympäristön kestäväää käyttöä, sisäistä turvallisuutta sekä terveellistä ja turvallista elin- ja työympäristöä alueillamme ja valtakunnallisesti. Hoidamme lainsäädännön toimeenpanoa, ohjausta ja valvontaa kahdeksan ministeriön toimialoilla.

Hallinnon on elettävä ajassa. Kun toimintaympäristö muuttuu, myös hallintoa on arvioitava uudelleen. Alue- ja paikallistason yhteistyö sekä alueellinen toimivalta ja asiakaslähtöisyys ovat jääneet viimeaikaisissa aluehallinnon uudistusta koskevissa rakenneselvityksissä liian vähälle huomiolle. Ne ovat kuitenkin tekijöitä, joilla rakennetaan tulevaisuuden luottamusta.

Työmme vaikuttavuus perustuu asiantuntijuuteen ja yhteistyöhön. Toimintamme ytimenä ovat ihmislähtöisyys ja asiakasymmärrys. Varmistamme peruspalveluja, oikeusvaltioperiaatetta, kokonaisturvallisuutta ja kestäväää tulevaisuutta jälkipolvillemme. Tunnumme alueemme ja sen toimijat, mikä parantaa asiakaspalvelua ja ratkaisujen laatua. Samalla valvomme, että laki on kaikille sama ja että yhteiskunnan pelisääntöjä noudatetaan. Rakennamme ymmärrystä toimintaympäristöstämme ja vahvistamme ihmisten kriisikestävyyttä. Kohotamme turvallisuudentunnetta ja turvaamme hallinnonalojen toimintakykyä alueilla.

Me aluehallintovirastojen ylijohtajat pidämme tärkeänä, että valtiolla on jatkossakin dynaaminen ja toimivaltainen aluehallinto, jossa ihmisten elämään vaikuttavat päätökset tehdään lähellä

ihmistä alueelliset olosuhteet tuntien. Kokoamalla valtion aluehallinnon voimavaroja alueilla yhteen voimme vastata julkisen talouden haasteisiin sekä parantaa tuottavuutta ja tehokkuutta. Aluehallinto voi uusiutua, mutta sitä ei voi lakkauttaa.

Olemme vakuuttuneita siitä, että monialainen ja ihmistä lähellä toimiva aluehallinto on tulevaisuudessa entistä palvelukykyisempi. Kestävä tulevaisuus syntyy toiminnasta ja yhdessä tehden – ihmisten kanssa.

**Merja Ekvist – Etelä-Suomen
aluehallintovirasto**

**Soile Lahti – Itä-Suomen
aluehallintovirasto**

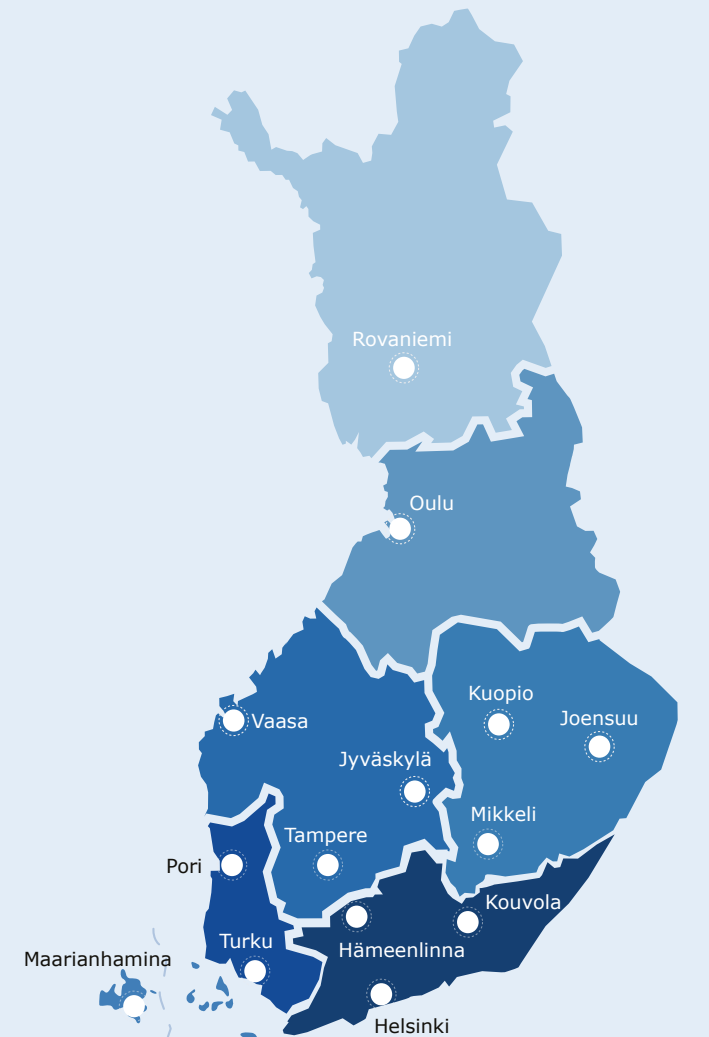
**Kaisa Ainasoja – Lapin
aluehallintovirasto**

**Leena Räsänen – Lounais-Suomen
aluehallintovirasto**

**Marko Pukkinen – Länsi- ja Sisä-Suomen
aluehallintovirasto**

**Terttu Savolainen – Pohjois-Suomen
aluehallintovirasto**

Aluehallintovirastot lähelläsi ympäri Suomea

Länsi- ja Sisä-Suomen
aluehallintovirasto

Lounais-Suomen
aluehallintovirasto

Etelä-Suomen
aluehallintovirasto

Lapin
aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen
aluehallintovirasto

Itä-Suomen
aluehallintovirasto

Olemme mukana suomalaisten arjessa

Ympäristöluvut

- vesilain mukaiset asiat
- ympäristönsuojelulain mukaiset tehtävät

Työsuojelu

- työsuojelun valvonta ja kehittäminen
- tilaajavastuuvalvonta
- tuotevalvonta
- työrikosten oikeuskäsittelyt

Pelastustoimi ja varautuminen

- pelastustoimi, varautuminen ja sisäinen turvallisuus
- valmiussuunnittelu
- alueelliset maanpuolustuskurssit ja valmiusharjoitukset
- peruspalvelujen arviointi

Opetus- ja kulttuuritoimi

- opetustoimi
- varhaiskasvatus
- kirjasto-, liikunta- ja nuorisoasiat
- täydennyskoulutus
- valtionavustukset
- oikeusturvatehtävät
- peruspalvelujen arviointi

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

- sosiaali- ja terveydenhuolto
- hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto
- oikeusturvatehtävät
- varautumistehtävät
- peruspalvelujen arviointi
- alkoholihallinto
- kilpailu- ja kuluttaja-asiat
- elinkeinovalvonta
- digipalvelulain saavutettavuusvaatimusten valvonta

Aluehallintovirasto

www.avi.fi